

Název předmětu: Systematická religionistika 3. - Islám

Vyučující: Mgr. Martin Klapetek, PhD.

Ukončení: zkouška.

Počet kreditů: 4

Typ výuky: přednáška, 2 hod./týdně, letní semestr.

Anotace: V rámci kurzu získají posluchači úvodní vhled do problematiky islámu, který bude představen v postupné dějinné linii od počátečního období v 7. století n.l. až po jeho současné formy. Důraz bude kladen na srovnávání jednotlivých náboženských projevů s možnými ekvivalenty v judaismu a křesťanství. Studenti se seznámí s náboženskými reáliemi, kultem a dalšími formálními projevy islámu stejně jako s mystikou a fenoménem lidového islámu. S použitím historických metod bude věnována pozornost vývoji názorové diferenciaci v islámu. Takto bude šířka popisována s ohledem na kompletní šíři svých směrů. Cílem kurzu je umožnit posluchačům orientaci v současném vztahu západní civilizace a zemí, ve kterých je islám základem jejich kultury. Důležitou součástí kurzu bude i seznámení s fenoménem tzv. evropského islámu s přesahem do situace v České republice. Pozornost bude věnována i současným projevům islámského fundamentalismu a reflexi náboženské sebeidentifikace jednotlivých účastníků konfliktů.

Tématické okruhy: Náboženský život v předislámské Arábii.; Muhammad.; Korán, sunna, islámská právní věda.; Rozdělení jednotného islámského společenství – cháridža, ší'a.; Diferenciaci ší'itského islámu.; Islámská duchovenstvo s přihlédnutím k jednotlivým směrům Islámská věrouka a exegeze.; Lidový islám.; Pět sloupů islámu, pojetí džihádu.; Islámský reformismus a modernismus.; Islámský fundamentalismus.; Moderní ší'a (Írán, Irák.); Mezináboženský dialog islámu s judaismem a křesťanstvím.

Povinná literatura:

Student je povinen ke zkoušce přečíst knihy:

Kropáček, L.: *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad 2003, 292 s.

Mendel, M.: *Islámská výzva*. Brno: Atlantis 1994, 248 s.

Student je dále povinen vypracovat výtah/referát z jedné z knih ze seznamu literatury pro referáty. Konkrétní výběr knihy student potvrdí svým podpisem na archu vyvěšeném na nástěnce Katedry filosofie a religionistiky TF JU vedle kanceláře 4.28. Student je povinen odevzdat referát nejpozději poslední týden výuky v elektronické formě na emailovou adresu klapetek.martin@gmail.com

Literatura pro referáty:

Beránek, O. - Ostřanský, B. (eds.): *Islámský stát*. Praha: Academia 2016, 296 s.

Beránek, O. - Ostřanský, B. (eds.): *Stíny minaretů: Islám a muslimové jako předmět českých veřejných polemik*. Praha: Academia 2016, 272 s.

Beránek, O. – Ťupek, P.: *Dvojitá tvář islámské charity*. Brno: CDK 2008, 219 s.

Beránek, O. (ed.): *Arabské revoluce*. Praha: Academia 2013, 301 s.

Beránek, O.: *Ignác Goldziher – vězeň z Budapešti: Život a dílo zakladatele islamologie*. Brno: CDK 2010, 223 s.

Bezoušková, L.: *Islámské rodinné právo se zaměřením na právo manželské*. Praha: Leges 2013, 263 s.

Corbin, H.: *Tvůrčí imaginace v sufismu Ibn Arabího*. Praha: Malvern 2010, 333 s.

Čech, L.: *Muharramské rituální performance a koncept mučednictví v Íránu*. Pardubice: Univerzita Pardubice 2011, 167 s.

Čejka, M.: *Izrael a Palestina*. Brno: Barrister & Principal 2010, 321 s.

Černý, K. (ed.): *Nad Evropou pŮlměsíc. Muslimští imigranti, majorita a vzájemné percepce*. Praha: Karolinum 2015, 278 s.

Filiu, J.-P.: *Apokalypsa v islámu*. Praha: Volvox Globator 2011, 269 s.

- Fletcher, R.: *Kříž a půlměsíc*. Praha: Mladá fronta 2004, 140 s.
- Ibn Rušd: *Rozhodné pojednání o vztahu náboženství a filosofie*. Praha: Academia 2012, 129 s.
- Ibn Tajmíja: *Wásitské vyznání*. Praha: Academia 2013, 183 s.
- Kepel, G.: *Válka v srdci islámu*. Praha: Karolinum 2006, 294 s.
- Malecká, J.: *Narození, svatba a pohřeb v sunnitském islámu*. Brno: MUNIPress 2015, 227 s.
- Mendel, M.- Ostránský, B.-Rataj, T.: *Islám v srdci Evropy*. Praha: Academia 2008, 504 s.
- Mendel, M.: *Hidžra*. Praha: OÚ AV ČR 2006, 386 s.
- Mendel, M.: *Arabské jaro*. Praha: Academia 2015, 349 s.
- Mendel, M.: *Dějiny Saúdské Arábie*. Praha: NLN 2016, 400 s.
- Mendel, M.: *Džihád*. Brno: Atlantis 2010, 354 s.
- Mendel, M.: *Víno a vinařství v dějinách islámu*. Praha: OÚ AV ČR 2010, 494 s.
- Müller, Z.: *Islám a islamismus. Dilema náboženství a politiky*. Praha: Academia 2010, 256 s.
- Ostránský, B.: *Arabská oneirokritika ve středověku a v současnosti*. Praha: OÚ AV ČR 2005, 326 s.
- Ostránský, B.: *Dokonalý člověk a jeho svět v zrcadle islámské mystiky*. Praha: OÚ AV ČR 2004, 130 s.
- Ostránský, B.: *Hledání skrytého pokladu*. Praha: OÚ AV ČR 2008, 261 s.
- Pavlíková, E.: *Muslimští migranti a český sekulární stát*. Červený Kostelec: Pavel Mervart 2013, 123 s.
- Potměšil, Jan: *Šaría. Úvod do islámského práva*. Praha: Grada 2012, 219 s.
- Rataj, T.: *České země ve stínu půlměsíce*. Praha: Scriptorium 2002, 420 s.
- Rogerson, B.: *Prorok Muhammad*. Praha: NLN 2004, 200 s.
- Topinka, D. (eds.): *Muslimové v ČR*. Brno: Barrister & Principal 2016, 496 s.
- Ťupek, P.: *Salafitský islám*. Praha: Academia 2015, 161 s.

Doporučená literatura k dalšímu studiu:

- Barša, P.: *Západ a islamismus*. Brno: CDK 2001, 188 s.
- Bečka, J.-Mendel, M.: *Islám a české země*. Praha: Votobia 1998, 207 s.
- Cardini, F.: *Evropa a islám*. Praha: NLN 2004, 295 s.
- Cook, M.: *Muhammad*. Praha: Odeon a Argo 1994, 99 s.
- Dža'far šejch Idrís: *Pilíře víry*. Praha: Islámská nadace v Praze 2001, 30 s.
- Eliade, M.: *Dějiny náboženského myšlení. III*. Praha: OIKOYMENH 1997, 343 s.
- Gombár, E.: *Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace*. Praha: Karolinum 2001, 215 s.
- Gombár, E.: *Kmeny a klany v arabské politice*. Praha: Karolinum 2004, 273 s.
- Korán*. Praha: Academia 2000, 780 s.
- Kouřilová, I.-Mendel, M. (eds.): *Cesta k prameni*. Praha: OÚ AV ČR 2003, 172 s.
- Kropáček, L. a spol. (eds.): *Variace na Korán. Islám v diaspoře*. Praha: OÚ AV ČR 1999, 174 s.
- Kropáček, L.: *Blízký východ na přelomu tisíciletí*. Praha: Vyšehrad 1999, 284 s.
- Kropáček, L.: *Islám a Západ. Historická paměť a současná krize*. Praha: Vyšehrad 2002, 197 s.
- Kropáček, L.: *Islámský fundamentalismus*. Praha: Vyšehrad 1996, s.
- Křikavová, A.-Mendel, M.-Müller, Z.: *Islám – ideál a skutečnost*. Praha: Baset 2002, 311 s.
- Küng, H.: *Křesťanství a islám. Na cestě k dialogu*. Praha: Vyšehrad 1998, 191 s.
- Mendel, M.: *Náboženství v boji o Palestinu*. Brno: Atlantis 2000, 268 s.
- Pavlincová, H.-Horyna, B.: *Judaismus, křesťanství, islám*. Olomouc: Olomouc 2003, 661 s.
- Tauer, F.: *Svět islámu. Jeho dějiny a kultura*. Praha: Vyšehrad 2006, 443 s.

Ve fondech Knihovny TF JU naleznete časopis **HLAS** Ústředí muslimských obcí v ČR.

Požadavky na studenta ke zkoušce:

Ke zkoušce je potřeba vypracovat referát a odevzdat ho nejpozději poslední týden výuky, seznámit se s povinnou literaturou (viz výše) a obsahem přednášek.